

УДК [061.27:001.63]:061.1:338.43.01(091)

Сільськогосподарський синоптично-кон'юнктурний інститут у становленні та розвитку аграрно-економічної науки в Україні / Вергунов В.А. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 5.

У статті на основі широкого використання архівних документів і матеріалів періодичних галузевих видань за період 1917–1924 років розкрито соціально-політичні передумови появи та головні здобутки у діяльності практично забутого Сільськогосподарського синоптично-кон'юнктурного інституту при Сільськогосподарському науковому комітеті України на чолі з професором С.Ф. Веселовським як першої організаційної інституційної форми функціонування аграрної академічної науки в Україні. Його заснування пов'язане з рішенням жовтневого 1922 року Всеукраїнського агрономічного з'їзду у Харкові. Після нього протягом 1922–1923 років створюються й інші проблемні галузеві науково-дослідні інститути. За час свого існування Сільськогосподарський синоптично-кон'юнктурний інститут разом з іншими структурними підрозділами економічної секції СГНКУ відпрацював методику районізації або спеціалізації ведення сільськогосподарського виробництва в Україні за природно-кліматичними зонами, економічно обґрунтував технологічні основи вирощування основних польових культур, а також принципи плановості у роботі відомств у системі НЕПу. Низка концептуальних напрацювань інституту не втратила актуальності донині. Є підстави вважати Сільськогосподарський синоптично-кон'юнктурний інститут, насамперед за координувальними функціями, предтечею ННЦ «Інститут аграрної економіки», тим самим розширюючи часовий термін його існування з відліком від жовтня 1922 року. Рис.: 1. Бібліогр.: 48.

Ключові слова: Сільськогосподарський синоптично-кон'юнктурний інститут, С.Ф. Веселовський, економічна секція, Сільськогосподарський науковий комітет України.

УДК [061.27:001.63]:061.1:338.43.01(091)

Сельскохозяйственный синоптический-конъюнктурный институт в становлении и развитии аграрно-экономической науки в Украине / Вергунов В.А. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 5.

В статье на основе широкого использования архивных документов и материалов периодических отраслевых изданий за период 1917–1924 годов раскрыты социально-политические предпосылки появления и главные достижения в деятельности практически забытого Сельскохозяйственного синоптического-конъюнктурного института при Сельскохозяйственном научном комитете Украины во главе с профессором С.Ф. Веселовским как первой организационной институциональной формы функционирования аграрной академической науки в Украине. Его организация связана с решением октябрьского 1922 года Всеукраинского агрономического съезда в Харькове. После него в течение 1922–1923 годов создаются и другие проблемные отраслевые научно-исследовательские институты. За время своего существования Сельскохозяйственный синоптический-конъюнктурный институт совместно с другими структурными подразделениями экономической секции СГНКУ отработал методику районирования или специализации ведения сельскохозяйственного производства в Украине по природно-климатическим зонам, экономически обосновал технологические основы выращивания основных полевых культур, а также принципы плановости в работе ведомств в системе НЭПа. Ряд концептуальных наработок института не утратил актуальности до сих пор. Есть основания считать Сельскохозяйственный синоптический-конъюнктурный институт, прежде всего по координирующим функциям, предтечей ННЦ «Институт аграрной экономики», тем самым расширяя временной срок его существования с отсчетом с октября 1922 года. Илл.: 1. Библиогр.: 48.

Ключевые слова: Сельскохозяйственный синоптический-конъюнктурный институт, С.Ф. Веселовский, экономическая секция, Сельскохозяйственный научный комитет Украины.

The social and political conditions of the occurrence and the major achievements of the practically forgotten Agricultural Synoptic-Conjunctural Institute at the Agricultural Scientific Committee of Ukraine, headed by Professor S. Veselovsky, as the first organizational institutional form of the functioning of the agrarian academic science in Ukraine are disclosed on the basis of extensive use of archival documents and materials of the branch periodical publications for the period 1917–1924. Its foundation is connected with the October 1922 resolution of the All-Ukrainian Agronomic Congress in Kharkiv. After that during 1922–1923 other problematic branch research institutions are created. Throughout its existence the Agricultural Synoptic-Conjunctural Institute together with other departments of the economic section of the Agricultural Scientific Committee of Ukraine perfected the regionalization methodology or specialization of agricultural production in Ukraine for climatic zones, economically justified technological bases of cultivation of major field crops, as well as principles of planning in the work of the departments in the system NEP. A number of conceptual developments of the Institute have not lost relevance today. There are reasons to consider the Agricultural Synoptic-Conjunctural Institute, primarily coordinating functions, the forerunner of the NSC «Institute of Agricultural Economics NAAS», thereby extending the time period of its existence from October 1922. Figs.: 1. Refs.: 48.

Key words: Agricultural Synoptic-Conjunctural Institute, S. Veselovsky, economic section, Agricultural Research Committee of Ukraine.

УДК 338.431.2

Теоретичні засади диверсифікації економічної діяльності фермерських господарств / Збарський В.К., Єременко Д.В. // *Ekonomika APK*. – 2016. – № 10. – С. 17.

Метою статті є вивчення теоретичних засад диверсифікації економічної діяльності фермерських господарств. Досліджено теоретичні аспекти диверсифікації економічної діяльності фермерських господарств, які являють собою надзвичайно важливу складову системи аграрного виробництва, а також суттєво впливають на характер соціально-економічного розвитку сільських територій. Методичною основою наукового дослідження були методи: монографічний – при дослідженні поглядів науковців на особливості диверсифікації в аграрній сфері, а також дослідженні зарубіжного досвіду диверсифікації в системі малого аграрного бізнесу; абстрактно-логічний – при виявленні специфіки диверсифікації економічної діяльності фермерських господарств. Доведено, що практична реалізація диверсифікації економічної діяльності дає змогу поєднувати конкурентоспроможний розвиток підприємницької структури з інтеграцією в систему соціально-економічних відносин, які забезпечують розбудову сільських територій. Обґрунтовано необхідність врахування практичного досвіду диверсифікації господарської діяльності представниками малого аграрного підприємництва країн Європейського Союзу. Зазначається, що однією з проблем розвитку диверсифікації фермерських господарств є певна консервативність в організації економічної діяльності даними суб'єктами аграрного підприємництва. Необхідною умовою реалізації даного проекту в даному сегменті аграрного підприємництва має бути можливість використання результатів власного сільськогосподарського виробництва для ефективного функціонування нових додаткових галузей. Розроблено алгоритм реалізації стратегії диверсифікації фермерського господарства. Складовими елементами алгоритму є підготовча та реалізаційна стадії. Запропонована поетапна схема реалізації стратегії враховує необхідність розвитку даного суб'єкта аграрного підприємництва як соціально-економічної сукупності, її самовідтворення, забезпечення постійного підвищення професійного й культурно-освітнього рівня. Паралельність і синхронність підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу та поліпшення якості життя членів-власників фермерського господарства створює належні умови для економічної діяльності товарних господарств сімейного типу на принципах розширеного відтворення. Табл.: 4. Бібліогр.: 19.

Ключові слова: фермерські господарства, диверсифікація господарської діяльності, конкурентоспроможність.

УДК 338.431.2

Теоретические основы диверсификации экономической деятельности фермерских хозяйств / Збарский В. К., Еременко Д.В. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 17.

Целью статьи является изучение теоретических основ диверсификации экономической деятельности фермерских хозяйств. Исследованы теоретические аспекты диверсификации экономической деятельности фермерских хозяйств, которые представляют собой чрезвычайно важную составляющую системы аграрного производства, а также существенно влияют на характер социально-экономического развития сельских территорий. Методической основой научного исследования были методы: монографический – при изучении взглядов ученых на особенности диверсификации в аграрной сфере, а также исследовании зарубежного опыта диверсификации в системе малого аграрного бизнеса; абстрактно-логический – при выявлении специфики диверсификации экономической деятельности фермерских хозяйств. Доказано, что практическая реализация диверсификации экономической деятельности дает возможность сочетать конкурентоспособное развитие предпринимательской структуры с интеграцией в систему социально-экономических отношений, обеспечивающих развитие сельских территорий. Обоснована необходимость учета практического опыта диверсификации хозяйственной деятельности представителями малого аграрного предпринимательства стран Европейского Союза. Отмечается, что одной из проблем развития диверсификации фермерских хозяйств является определенная консервативность в организации экономической деятельности данными субъектами аграрного предпринимательства. Необходимым условием реализации такого проекта в данном сегменте аграрного предпринимательства должна быть возможность использования результатов собственного сельскохозяйственного производства для эффективного функционирования новых дополнительных отраслей. Разработан алгоритм реализации стратегии диверсификации фермерского хозяйства. Составляющими элементами алгоритма является подготовительная и реализационная стадии. Предложенная поэтапная схема реализации стратегии учитывает необходимость развития данного субъекта аграрного предпринимательства как социально-экономической совокупности, ее самовоспроизводство, обеспечение постоянного повышения профессионального и культурно-образовательного уровня. Параллельность и синхронность повышения эффективности использования ресурсного потенциала и улучшение качества жизни членов-владельцев фермерского хозяйства создает надлежащие условия для экономической деятельности товарных хозяйств семейного типа на принципах расширенного воспроизводства. Табл.: 4. Библиогр.: 19.

Ключевые слова: фермерские хозяйства, диверсификация хозяйственной деятельности, конкурентоспособность.

UDS 338.431.2

The theoretical basis of economic diversification of farms / Zbarskyi V.K., Yeremenko D.V. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 17.

The objective of the paper is to study the theoretical basis of economic diversification of farms. In the article the theoretical aspects of the economic diversification of farms, which are a vital component of agricultural production and significantly affect the nature of the socio-economic development of rural areas, are outlined. The methodical base of scientific research includes application of the following methods: monographic - the study looks at the features scientists diversification in agriculture research and diversification of international experience in the system of small agricultural business; abstract logic - in identifying the specific economic diversification of farms. Proved that the practical implementation of the diversification of economic activity allows you to combine the development of competitive business structure of integration in social and economic relations that ensure the development of rural areas. The necessity of taking into account the experience of diversification of economic activities of small agricultural business representatives of the European Union is substantiated. The article states that one of the problems of diversification of farms has certain conservatism in the organization of economic data subjects of agricultural entrepreneurship. A necessary condition for this project in this segment of agricultural enterprise should be able to use the results of its own agricultural production for the effective functioning of new additional

branches. In the article the algorithm of implementing the strategy of diversification of farming is provided. The constituent elements of the algorithm are realizable and preparatory stage. The proposed scheme phased implementation strategy takes into account the need for the development of agricultural entrepreneurship as a subject of socio-economic aggregate, its self-reproduction, ensuring continuous improvement of professional, cultural and educational level. Parallelism and synchronization efficiency of resource potential and increase quality of life for members of farm owners create the right conditions for economic activity commodity farms of family type on the basis of expanded reproduction. Tabl.: 4. Refs.: 19.

Key words: farms, diversification of economic activity, competitiveness.

УДК 33.021:631.1:33.012.3

Аналіз структурних зрушень в аграрному бізнесі / Скрипник А.В., Жемойда О.В., Андрищенко В.М. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 22.

На підставі даних звітності на рівні окремих підприємств проаналізовано структуру землекористування залежно від форми власності. Замість існуючих 66 форм власності було запропоновано віднести всі аграрні підприємства до семи форм: фермерські господарства; приватні підприємства; державні підприємства; акціонерні підприємства; товариства та кооперативи; холдинги й об'єднання; інші підприємства. З цих сімох форм за деякими ознаками було виділено фермерські господарства (наявність ознак групи за масштабами землекористування та ефективністю) і державні підприємства (стабільне зменшення землекористування із часом та низька ефективність). Гістограма розподілу підприємств за рівнем землекористування показує стабільну тенденцію до зменшення кількості підприємств по мірі зростання землекористування, що відповідає Парето – розподілу, характерному для розподілів доходів громадян на початкових етапах ринкової економіки. Для приведення статистичної звітності до світових стандартів пропонується перехід до тривірневої схеми ведення аграрного бізнесу: домогосподарства, ферми, великі ферми. Табл.: 2. Рис.: 1. Бібліогр.: 17.

Ключеві слова: форми власності, землекористування, ефективність, домогосподарства, ферми, Парето – розподіл, ефект масштабу.

УДК 33.021:631.1:33.012.3

Анализ структурных сдвигов в аграрном бизнесе / Скрипник А.В., Жемойда А.В., Андрищенко В.М. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 22.

На основании данных отчетности на уровне отдельных предприятий проанализирована структура землепользования в зависимости от формы собственности. Вместо существующих 66 форм собственности было предложено отнести все аграрные предприятия к семи формам: фермерские хозяйства; частные предприятия; государственные предприятия; акционерные предприятия; общества и кооперативы; холдинги и объединения; другие предприятия. Из этих семи форм были выделены фермерские хозяйства (наличие признаков группы по масштабам землепользования и эффективности) и государственные предприятия (стабильное уменьшение землепользования и низкая эффективность). Гистограмма распределения предприятий по уровню землепользования показывает стабильную тенденцию к уменьшению количества предприятий по мере роста землепользования, что соответствует Парето – распределению, характерному для распределения доходов на начальных этапах рыночной экономики. Для приведения статистической отчетности к мировыми стандартами предлагается переход к трехуровневой схеме ведения аграрного бизнеса: домохозяйства, фермы, большие фермы. Табл.: 2. Илл.: 1. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: форма собственности, землепользование, эффективность, домохозяйства, фермы, Парето – распределение, эффект масштаба.

UDS 33.021:631.1:33.012.3

Analysis of structural changes in the agricultural business / Skrypnyk A.V., Zhemoida O.V., Andriushchenko V.M. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 22.

The land using structure depending on the form of ownership was analyzed due to accounting data of individual agricultural enterprises. It was suggested to substitute existing 66 types of ownership by 7 main

forms: farms; private enterprises; state-owned enterprises; companies; associations and co-operatives; companies and associations; other businesses. Of these 7 forms were isolated farms (signs of group-scale land-use and effectiveness) and state-owned enterprises (steady decrease in land use and low efficiency). Histogram distribution companies on the level of land use shows stable tendency to reduction of the number of enterprises with land growth, which corresponds to the Pareto distribution, characteristic to income distribution on the early stages of market economy. In order to adjust statistical data to international standards, it is suggested to shift to 3-level scheme of agrarian business: private households, farms, big farms. Tabl.: 2. Figs.: 1. Refs.: 17.

Key words: ownership, land use, efficiency, household, farm, Pareto distribution, economies of scale.

УДК 338.43:664.121

Стратегічні напрями вискоєфективного функціонування цукробурякового підкомплексу АПК / Бондар В.С., Фурса А.В. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 30.

Здійснено аналіз основних тенденцій і протиріч світового ринку цукру та встановлено, що на сучасному етапі вони безпосередньо й опосередковано впливають на стан внутрішнього ринку цукру України, який поки що відрізняється нестабільністю, перепадами обсягів виробництва цукру та оптово-відпускних цін, невисокою ефективністю і практичною розрегульованістю. З'ясовано основні причини такого розладу. Виявлено найбільш суттєві фактори, що впливають на формування внутрішніх оптово-відпускних цін на цукор. Визначено домінуючі тенденції в розвитку цукробурякового підкомплексу АПК України на сучасному етапі. Обґрунтовано стратегічні напрями, цифрові параметри та можливі конкретні заходи щодо вискоєфективного функціонування цукробурякового підкомплексу АПК в умовах посилення економічної конкуренції взагалі, в тому числі й у зв'язку з очікуваним переходом країн ЄС до вільного ринку цукру. Табл.: 3. Рис.: 3. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: цукробурякове виробництво, ринок цукру, підсолонджувачі та цукрозамінники, Європейський Союз, оптово-відпускна ціна, прибутковість.

УДК 338.43:664.121

Стратегические направления высокоэффективного функционирования свеклосахарного подкомплекса АПК / Бондар В.С., Фурса А.В. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 30.

Осуществлен анализ основных тенденций и противоречий мирового рынка сахара и установлено, что на современном этапе они непосредственно и опосредовано влияют на состояние внутреннего рынка сахара Украины, который отличается нестабильностью, перепадами объемов производства сахара и оптово-отпускных цен, невысокой эффективностью и практической нерегулированностью. Выявлены основные причины такого состояния. Выявлены наиболее существенные факторы, которые влияют на формирование внутренних оптово-отпускных цен на сахар. Определены доминирующие тенденции в развитии свеклосахарного подкомплекса АПК Украины на современном этапе. Обоснованы стратегические направления, цифровые параметры и возможные конкретные меры относительно высокоэффективного функционирования свеклосахарного подкомплекса АПК в условиях усиления экономической конкуренции вообще, в том числе и в связи с ожидаемым переходом стран ЕС к свободному рынку сахара. Табл.: 3. Илл.: 3. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: свеклосахарное производство, рынок сахара, подсластители и сахарозаменители, Европейский Союз, оптово-отпускная цена, прибыльность.

UDS 338.43:664.121

Tendencies and contradictions of the Ukrainian sugar market / Bondar V.S., Fursa A.V. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 30.

The analysis of basic tendencies and contradictions of the sugar world market has been carried out, it's been set that they have direct and mediated influence on the current state of internal Ukrainian sugar market, that for the present differs in instability, overfalls of sugar production and of the wholesale-vacation prices volumes, of the low efficiency and practical unsettling. The principal reasons of such disorder, the most substantial factors that influence forming of an internal the wholesale-vacation prices on sugar were defined.

The most dominant tendencies in the development of sugar beet Ukrainian AIC (agro industrial complex) on the modern stage are outlined. The paper provides explanation of the strategic directions, digital parameters and possible concrete measures concerning the high-efficiency functioning of sugar beet AIC in the conditions of strengthening of economical competition, including the connection with the expected passing of countries EU to the open market of sugar. Tabl.: 3. Figs.: 3. Refs.: 17.

Key words: sugar beet production, market of sugar, sweeteners and sugarsubs, European Union, the wholesale-vacation price, profitability.

УДК 330.4

Шляхи підвищення виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції в Закарпатті / Спаський Г.В. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 41.

Досліджено систему факторів конкурентоспроможності продукції, виділено сутність поняття «конкурентоспроможність аграрної продукції».

Визначено, що основною ознакою ринкової економіки є конкурентна боротьба, суперництво підприємств за одержання максимальних прибутків. В умовах виникнення і дії конкуренції в аграрній сфері важливого значення набуває досягнення балансу між споживачами аграрної продукції. Нині в Закарпатті внаслідок тривалої економічної кризи, що призвела до різкого зниження обсягів виробництва всіх видів аграрної продукції та стрімкого зростання цін на неї, значно скоротилося споживання населенням м'ясних і молочних продуктів, овочів, цукру, олії, хлібобулочних виробів.

Аналізом встановлено, що основним важелем забезпечення конкурентоспроможності є ефективність господарської діяльності. З метою реальної оцінки стану аграрного сектору економіки та його готовності до вищезазначеної інтеграції науковцями здійснено оцінку конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських підприємств регіону.

Обґрунтовано, що сільське господарство області залишається галуззю, яка має нестабільне сальдо, що коливається між позитивними й негативними показниками зовнішньої торгівлі. Обсяг експорту продукції аграрного сектору за рік збільшився на 6,4%. Майбутнє населення регіону залежить від якості техніки і продукції, яку виготовляють з її допомогою. Саме контроль за якістю продукції на всіх етапах її створення гарантуватиме високу конкурентоспроможність готового товару.

Вказано шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції аграрних підприємств регіону. Табл.: 1. Рис.: 2. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентоспроможність аграрної продукції, сільське господарство, зовнішня торгівля, рівень рентабельності, система ISO.

УДК 330.4

Пути повышения производства конкурентоспособной сельскохозяйственной продукции в Закарпатье / Спаский Г.В. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 41.

Исследована система факторов конкурентоспособности продукции, выделена сущность понятия конкурентоспособность аграрной продукции.

Определено, что основным признаком рыночной экономики является конкурентная борьба, соперничество предпринимателей за получение максимальных прибылей. В условиях возникновения и действия конкуренции в аграрной сфере важное значение приобретает достижение баланса между потребителями аграрной продукции. В настоящее время в Закарпатье в результате длительного экономического кризиса, который привел к резкому снижению объемов производства всех видов аграрной продукции и стремительному росту цен на нее, значительно сократилось потребление населением мясных и молочных продуктов, овощей, сахара, масла, хлебобулочных изделий.

Анализом установлено, что основным рычагом обеспечения конкурентоспособности является эффективность хозяйственной деятельности. С целью реальной оценки состояния аграрного сектора экономики и его готовности к вышеупомянутой интеграции учеными осуществлена оценка конкурентоспособности отечественных сельскохозяйственных предприятий региона.

Обосновано, что сельское хозяйство области остается отраслью, имеющей нестабильное сальдо, которое колеблется между позитивными и негативными показателями внешней торговли. Объем экспорта продукции аграрного сектора за год увеличился на 6,4%. Будущее население региона зависит от качества техники и продукции, которую изготавливают с ее помощью. Именно контроль за качеством продукции на всех этапах ее создания будет гарантировать высокую конкурентоспособность готового товара.

Указаны пути повышения конкурентоспособности продукции аграрных предприятий региона. Табл.: 1. Илл.: 2. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкурентоспособность аграрной продукции, сельское хозяйство, внешняя торговля, уровень рентабельности, система ISO.

UDS 330.4

Ways of increasing the production of competitive agricultural production in Zakarpattia / Spaskyi H.V. // *Ekonomika APK.* – 2016. – № 10. – P. 41.

The system of production competitive ability is studied. The essence of the notion of competitive ability is defined.

It is outlined that the basic feature of market economy is the competitive struggle, competition of enterprises for gaining the maximum profits. In the conditions of action of competition in the agrarian sphere an important meaning has the reaching of balance between the consumers of the agrarian production. Nowadays in Zakarpattia as the result of sustainable economic crises which had led to the abrupt decrease of the volume of production of all types of agrarian products and rapid price appreciation on the consumption of meat and milk products, vegetables, sugar, oil, and bakery products.

The analysis showed that the main leverage of providing the competitive ability is the efficiency of the household activity. With the aim of a real assessment of the state of agrarian sector of economics and its readiness to the mentioned above integration, the scientists had made the assessment of the competitive ability of the home agricultural enterprises of the region.

It is grounded, that the agricultural sector of the region remains the branch that has the unstable balance, which floats between the positive and negative indicators of the foreign trade. The volume of export of agrarian sector production had increased on 6,4 % during a year. The future of the population of the region depends on the quality of the technique and production, which is being made with its help. The very control of the quality of production on all the stages of its creation will guarantee the high competitive ability of products.

The ways of rise of competitive ability of production of agrarian enterprises of the region is indicated. Табл.: 1. Figs.: 2. Refs.: 15.

Key words: competitive ability, competitive ability of agrarian production, agrarian sector, foreign trade, level of profitability, ISO system.

УДК 631.3

Теоретичні та практичні засади формування ринку сільськогосподарської техніки / Навроцький Я.Ф. // *Економіка АПК.* – 2016. – № 10. – С. 47.

У статті розглянуто та проаналізовано погляди вчених як вітчизняних, так і зарубіжних на теоретичне визначення поняття ринку в цілому та ринку сільськогосподарської техніки зокрема, сформовано критичну оцінку їхніх тверджень. На їх основі обґрунтоване власне теоретичне визначення поняття «ринок сільськогосподарської техніки». Детально проаналізовано місце кожного суб'єкта ринкових відносин, їх вплив на функціонування ринку. Виділено особливе місце, яке займають в ринкових відносинах фінансові інститути й виробники сільськогосподарської продукції. Вказано на необхідність спрямування зусиль суб'єктів ринку сільськогосподарської техніки на забезпечення максимально вигідних умов для діяльності аграрних підприємств як основного джерела ефективної діяльності кожного із суб'єктів. Бібліогр.: 27.

Ключові слова: ринок, сільськогосподарська техніка, держава, аграрне підприємство, фінансові інститути, виробник, дилер.

УДК 631.3

Теоретические и практические основы формирования рынка сельскохозяйственной техники / Навроцкий Я.Ф. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 47.

В статье рассмотрены и проанализированы взгляды ученых, как отечественных, так и зарубежных, на теоретическое определение понятия рынка в целом и рынка сельскохозяйственной техники в частности, сформирована критическая оценка их утверждений. На их основе обосновано собственное теоретическое определение понятия «рынок сельскохозяйственной техники». Детально проанализированы место каждого субъекта рыночных отношений, их влияние на функционирование рынка. Выделено особое место, которое занимают в рыночных отношениях финансовые институты и производители сельскохозяйственной продукции. Указано на необходимость направления усилий субъектов рынка сельскохозяйственной техники на обеспечение максимально выгодных условий для деятельности аграрных предприятий как основного источника эффективной деятельности каждого из субъектов. Библиогр.: 27.

Ключевые слова: рынок, сельскохозяйственная техника, государство, аграрное предприятие, финансовые институты, производитель, дилер.

UDS 631.3

The theoretical and practical principles of forming market of agricultural machinery / Navrotsky Y.F. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 47.

The paper describes and analyses the views of scholars, both domestic and foreign, to the theoretical definition of the concept of the market as a whole and the agricultural machinery market in particular, a critical assessment of their claims is provided. The author suggests own theoretical reasonable definition of "the market of agricultural machinery." The paper provides detail analysis of the location of each of the subject of market relations and their impact on the functioning of the market. The special role and place of markets of financial institutions and agricultural producers are studied. The need to gather efforts of agricultural machinery market participants to ensure the most favourable conditions for the activities of agricultural enterprises, as the main source of performance of each of the subjects, is emphasised. Refs.: 27.

Key words: market, agricultural machinery, state, agrarian enterprise, financial institutions, manufacturer, dealer.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

INNOVATIVE ACTIVITY AND
INTELLECTUAL CAPITAL

UDS 330.341.1:631.1.016:338.439.02

Innovative and investment development of agroindustrial production within the framework of food security / Fedun I.L., Lositska T.I. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 53.

The paper is aimed to define institutional criteria and ways of innovative and investment development of agroindustrial production and institutes necessary for such development that correspond to the current stage of transformation of market environment within the framework of food security.

Therefore, the following methods of research were applied: abstract logical, monographic, theoretical generalization and comparison, analysis and synthesis, systemic and economic analysis and method of economic statistics.

Theoretical and methodological foundation of the research is dialectical method and systemic and complex approach towards the study of economic phenomena, basic regulations of the theory of economy, concerning matters of innovative development and functioning of agro industrial sector of economy and investment attractiveness of the studied sector. Substantiation of the institutional criteria and factors of innovative and investment support is an essential element of creation of innovative products as a mechanism of increase of food supply and formation of functional constituents of institutional and economic mechanism of innovative environment and structure of institutes of innovative and investment activity.

Main result of the research is a system of state credit stimulation of innovative activity that will contribute to solving a set of state objectives within food security through general increase of application of

innovations, structural reorganization and increase of competitiveness of agro-industrial complex. Figs.: 4. Refs.: 14.

Key words: innovation, innovation and investment development, agroindustrial production, eurointegration, criteria, infrastructure.

УДК 330.341.1:631.1.016:338.439.02

Інноваційно-інвестиційний розвиток агропромислового виробництва в умовах забезпечення продовольчої безпеки / Федун І.Л., Лосіцька Т.І. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 53.

Мета статті – визначення інституційних критеріїв та шляхів інноваційно-інвестиційного розвитку агропромислового виробництва, а також інститутів забезпечення цього розвитку, що відповідають сучасному етапу трансформації ринкового середовища в умовах забезпечення продовольчої безпеки. Для досягнення поставленої мети використано комплекс економічних методів і прийомів пізнання: абстрактно-логічний, монографічний, теоретичного узагальнення і порівняння, аналізу і синтезу, системного й економічного аналізу та економіко-статистичний.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання і системно-комплексний підхід до вивчення економічних явищ, базові положення економічної теорії, що стосуються питань інноваційної складової розвитку та функціонування агропромислового сектору економіки й інвестиційної привабливості досліджуваного сектору економіки.

Важливим елементом є обґрунтування інституціональних критеріїв та показників інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку підприємств у напрямі створення інноваційної продукції як механізму підвищення рівня продовольчого забезпечення, а також формування функціональних складових інституційно-економічного механізму інноваційного середовища та структури інститутів розвитку інноваційно-інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності.

Основним результатом дослідження є система державного кредитного стимулювання інноваційної діяльності, що сприятиме вирішенню комплексу завдань держави в забезпеченні продовольчої безпеки через загальне збільшення застосування інноваційних розробок, забезпечення структурної перебудови і підвищення конкурентоспроможності в агропромисловому комплексі. Рис.: 4. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: інновація, інноваційно-інвестиційний розвиток, агропромислове виробництво, євроінтеграція, критерії, інфраструктура.

УДК 330.341.1:631.1.016:338.439.02

Инновационно-инвестиционное развитие агропромышленного производства в условиях обеспечения продовольственной безопасности / Федун И.Л., Лосицкая Т.И. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 53.

Цель статьи – определение институциональных критериев и путей инновационно-инвестиционного развития агропромышленного производства, а также институтов обеспечения этого развития, которые соответствуют современному этапу трансформаций рыночной среды в условиях обеспечения продовольственной безопасности. Для достижения поставленной цели использован комплекс экономических методов и приемов познания: абстрактно-логический, монографический, теоретического обобщения и сравнения, анализа и синтеза, системного и экономического анализа и экономико-статистический.

Теоретической и методологической основой исследования является диалектический метод познания и системно-комплексный подход к изучению экономических явлений, базовые положения экономической теории относительно вопросов, касающихся инновационной составляющей развития и функционирования агропромышленного сектора экономики, а также инвестиционной привлекательности исследуемого сектора экономики.

Важным элементом является обоснование институциональных критериев и показателей инновационно-инвестиционного обеспечения развития предприятий в направлении создания инновационной продукции как механизма повышения уровня продовольственного обеспечения, а также формирования функциональных составляющих институционально-экономического механизма инновационной среды и структуры институтов развития инновационно-инвестиционного обеспечения инновационной деятельности.

Основным результатом исследования является система государственного кредитного стимулирования инновационной деятельности, что будет способствовать решению комплекса заданий государства в обеспечении продовольственной безопасности через общее увеличение применения инноваци-

онных разработок, обеспечения структурной перестройки и повышения конкурентоспособности в агропромышленном комплексе. Илл.: 4. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: инновация, инновационно-инвестиционное развитие, агропромышленное производство, евроинтеграция, критерии, инфраструктура.

УДК 657:330.341.1

Інноваційна діяльність: теоретико-методологічні підходи до формування об'єкта обліку / Братчук Л.М. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 59.

Досліджені різні підходи до трактування понять предмета й об'єкта бухгалтерського обліку, на основі яких уточнено дані поняття, в тому числі для бюджетної сфери. Це дало змогу посилити та обґрунтувати теоретико-методологічні підходи бухгалтерського обліку до об'єктивної складової інноваційної діяльності. Враховуючи пріоритетність саме цього об'єкта обліку інноваційної діяльності й нові інституційні запити, поглиблено теоретико-методологічні основи щодо обліку інноваційної діяльності з метою розширення і формування нових об'єктів обліку інноваційної діяльності й організації застосування процедур, методів, прийомів для ефективного предметного забезпечення управління. Обґрунтовуються і розкриваються об'єкти обліку інноваційної діяльності в різних суб'єктах господарювання. Рис.: 2. Бібліогр.: 20.

Ключові слова: теорія, методологія бухгалтерського обліку, методи та процедури бухгалтерського обліку, інноваційна діяльність, об'єкти обліку інноваційної діяльності.

УДК 657:330.341.1

Инновационная деятельность: теоретико-методологические подходы к формированию объекта учета / Братчук Л.М. // Экономика АПК. – 2016. – №10. – С. 59.

Исследованы различные подходы к трактовке понятий предмета и объекта бухгалтерского учета, на основе которых уточнены данные понятия, в том числе для бюджетной сферы. Это позволило усилить и обосновать теоретико-методологические подходы бухгалтерского учета к объективной составляющей инновационной деятельности. Учитывая приоритетность именно этого объекта учета инновационной деятельности и новые институциональные запросы, углублено теоретико-методологические основы относительно учета инновационной деятельности с целью расширения и формирования новых объектов учета инновационной деятельности и организации применения процедур, методов, приемов для эффективного предметного обеспечения управления. Обосновываются и раскрываются объекты учета инновационной деятельности в различных субъектах хозяйствования. Илл.: 2. Библиогр.: 20.

Ключевые слова: теория, методология бухгалтерского учета, методы и процедуры бухгалтерского учета, инновационная деятельность, объекты учета инновационной деятельности.

UDS 657:330.341.1

Innovative activity: theoretical and methodological approaches towards formation of an accounting entity / Bratchuk L.M. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 59.

The paper studies various approaches towards understanding of the notions of subject and object of accounting, and therefore provides specifications of certain notions including the ones in the budgeting sphere. It provided grounds for theoretical and methodological approaches towards innovative activity within the framework of accounting. Considering priority of this object of accounting of innovations as well as institutional challenges, the paper provides extended theoretical and methodological grounds for accounting of innovations for extension and formation of new objects of accounting and organization of application of procedures, methods, devices for efficient support of objective accounting.

The objects of accounting of innovations of various business entities are substantiated. Figs.: 2. Refs.: 20.

Key words: theory, methodology of accounting, methods and procedures of accounting, innovative activity, objects of accounting of innovations.

УДК 339.542.22:338.439.52

Угода про асоціацію України з ЄС та стан торгівлі продовольчими товарами / Лисак М.А. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 66.

Мета статті – дослідити вплив угоди про асоціацію з ЄС на торгівлю продовольчими товарами, а також визначити її роль у забезпеченні продовольчої безпеки України.

Опрацьовано документи продовольчої та сільськогосподарської організації (ФАО) ООН, аналітичні джерела Інтернет для розгляду потенціалу експорту зернових культур, переваг, які одержить продукція вітчизняного АПК при експорті до країн ЄС. Для визначення динаміки експорту зернових культур і борошна, аналізу географічної структури їхнього сектора й основних ринків збуту використано статистичний метод.

Положення частини Угоди про асоціацію щодо створення зони вільної торгівлі є інтегрованою базовою частиною майбутньої Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і становить майже 85 % від загального обсягу Угоди.

Таким чином, підписання Угоди про асоціацію України з ЄС спрямоване на досягнення максимально глибокої економічної інтеграції, до якої будуть готові сторони, та не має аналогів із попередньою практикою Євросоюзу. Асоціація передбачає: скорочення й ліквідацію торговельних обмежень у рамках режиму вільної торгівлі; широку програму адаптації економічного та секторального законодавства України до норм та стандартів Європейського Союзу, що дасть змогу усунути нетарифні бар'єри для українського експорту до внутрішнього ринку ЄС; позитив для сільськогосподарської торгівлі полягає в частковому поліпшенні умов торгівлі між ЄС та Україною, несиметричність зменшиться завдяки безмитному доступу для українських сільськогосподарських товарів у рамках тарифних квот. Разом із тим питання можливих переваг аграрного сектору економіки України від приєднання до ЄС потребує додаткового вивчення.

Практична значущість (галузь застосування результатів) дослідження полягає в тому, що теоретичні рекомендації можуть бути використані для вдосконалення законодавства в частині регулювання діяльності дрібних сільгоспвиробників, а також для реалізації заходів, спрямованих на ефективніше регулювання цієї сфери з боку держави в частині посиленої зони вільної торгівлі сільського господарства через: запровадження європейських стандартів (EN) щодо виробленої продукції (замість ГОСТів) та самої технології виробництва; посилення вимог до безпеки та якості харчових продуктів; використання низки популярних брендів; застосування санітарних і фітосанітарних норм маркування товарів; щодо захисту довкілля. Бібліогр.: 19.

Ключові слова: Європейський Союз, Зона вільної торгівлі, спільна аграрна політика, сільське господарство, експорт, мито, квоти, експортний потенціал АПК України, зовнішня торгівля, Угода про асоціацію з ЄС.

УДК 339.542.22:338.439.52

Соглашение об ассоциации Украины с ЕС и состояние торговли продовольственными товарами / Лысак М.А. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 66.

Цель статьи – исследовать влияние соглашения об ассоциации с ЕС на торговлю продовольственными товарами, а также определить ее роль в обеспечении продовольственной безопасности Украины.

Проработаны документы продовольственной и сельскохозяйственной организации (ФАО) ООН, аналитические источники Интернет для рассмотрения потенциала экспорта зерновых культур, преимуществ, которые получит продукция отечественного АПК в результате экспорта в страны ЕС. Для определения динамики экспорта зерновых культур и муки, анализа географической структуры их сектора и основных рынков сбыта использован статистический метод.

Положения части Соглашения об ассоциации по созданию зоны свободной торговли являются интегрированной базовой частью будущего Соглашения об ассоциации между Украиной и Европейским Союзом и составляет почти 85% от общего объема Соглашения.

Таким образом, подписание соглашения об ассоциации Украины с ЕС направлено на достижение максимально глубокой экономической интеграции, к которой будут готовы стороны, и не имеет аналогов в предыдущей практике Евросоюза. Ассоциация предусматривает: сокращение и ликвидацию тор-

говых ограничений в рамках режима свободной торговли; широкую программу адаптации экономического и секторального законодательства Украины к нормам и стандартам Европейского Союза, которая позволит устранить нетарифные барьеры для украинского экспорта во внутренний рынок ЕС; позитив для сельскохозяйственной торговли заключается в частичном улучшении условий торговли между ЕС и Украиной, несимметричность уменьшится благодаря беспопыльному доступу для украинских сельскохозяйственных товаров в рамках тарифных квот. Вместе с тем вопрос возможных преимуществ аграрного сектора экономики Украины от присоединения к ЕС требует дополнительного изучения. Практическая значимость (область применения результатов) исследования заключается в том, что теоретические рекомендации могут быть использованы для совершенствования законодательства в части регулирования деятельности мелких сельхозпроизводителей, а также для реализации мероприятий, направленных на более эффективное регулирование этой сферы со стороны государства в части усиленной зоны свободной торговли сельского хозяйства посредством: внедрения европейских стандартов (EN) по продукции (вместо ГОСТов) и самой технологии производства; усиления требований к безопасности и качеству пищевых продуктов; использования ряда популярных брендов; применения санитарных и фитосанитарных норм маркировки товаров; по защите окружающей среды. Библиогр.: 19.

Ключевые слова: Европейский Союз, Зона свободной торговли, общая аграрная политика, сельское хозяйство, экспорт, пошлины, квоты, экспортный потенциал АПК Украины, внешняя торговля, Соглашение об ассоциации с ЕС.

UDS 339.542.22:338.439.52

Impact of the Association Agreement with the EU on foreign trade in food products / Lysak M.A. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – P. 66.

The objective of the article is to study the effect of an association agreement with the EU on trade in foodstuffs and to define its role in the food security of Ukraine.

For writing documents processed Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations, analytical Internet sources to consider potential export crops, the benefits that will result APK products of domestic exports to the EU. For definition of exports of cereals and flour analysis of the geographic structure of their sector and major markets used statistical method.

The provisions of the Association Agreement on free trade zone is an integrated part of the base of the future Association Agreement between Ukraine and the European Union is about 85% of the total transactions.

Thus, the signing of the EU-Ukraine Association aimed at achieving maximum economic integration to which both sides are ready, and has a unique practice for the European Union. Thus, the association provides: reduction and elimination of trade restrictions under the free trade regime; a broad program of economic and sectoral adaptation of Ukraine's legislation to the norms and standards of the European Union which will eliminate non-tariff barriers to Ukrainian exports to the EU internal market; positive for agricultural trade is the partial removal of trade between the EU and Ukraine, asymmetrical decrease due to duty-free access for Ukrainian agricultural products under tariff quotas.

However, the question of the possible benefits of the agrarian sector of Ukraine joining the EU requires additional study.

The practical significance (scope results) study is that theoretical advice and tips can be used to improve the legislation regarding the regulation of small farmers, and to implement measures aimed at more effective regulation of this area of the state in terms of an enhanced free trade zone agriculture through: - the introduction of European standards (EN) on output (instead GOST) and the technology of production; - increased requirements for safety and quality of food; - the use of a number of popular brands; - the application of sanitary and phytosanitary labeling; - to protect the environment. Refs.: 19.

Key words: European Union free trade zone, a common agricultural policy, agriculture, export duties, quotas, export potential of AIC Ukraine, foreign trade, association agreement with the EU.

УДК 338.432:631.145:631.1.027

Інституційне забезпечення управління господарською діяльністю аграрних підприємств / Россоха В.В., Шарапа О.М. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 73.

Статтю присвячено проблемі генерування державою неефективних інститутів та їхнього негативно-го впливу на управління господарською діяльністю аграрних підприємств. Доведено, що створення ринкового правового поля не гарантує появи лише ефективних ринкових інститутів. Водночас заснований державою неефективний інститут самопідтримується сформованими ним інституціями й зумовлює появу «інституційних пасток». Виявлено «інституційні пастки» виробничо-збутової діяльності аграрних підприємств та пов'язані з ними проблеми функціонування внутрішнього ринку сільськогосподарської продукції, що впливають на ефективність діяльності її виробників. Встановлено неефективність інституцій державного регулювання цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників, а відповідно й цілісної концепції ціноутворення. Обґрунтовано справедливість участі товаровиробників первинного виробництва у розподілі створеної у сферах переробки і реалізації вартості для заінтересованості у співпраці й узгодженості дій кожного з учасників ланцюга: виробництво (збут) – переробка (заготівля) – торгівля. Висвітлено зарубіжний досвід розв'язання цієї проблеми. Запропоновано здійснення вертикальної інтеграції та обґрунтовано переваги спільної діяльності у межах об'єднання товаровиробників. З'ясовано, що регулювання ринку являє собою юридичну, економічну, соціально-ідеологічну, освітню й іншу діяльність державних органів, спрямовану на сприяння ефективному функціонуванню економіки. Проаналізовано причини неефективності державного регулювання аграрної сфери економіки. Запропоновано заходи щодо державного впливу на систему економічних відносин, удосконалення державних інституцій для підвищення ефективності управління господарською діяльністю аграрних підприємств. Встановлено, що державне регулювання аграрного сектора має спиратися на соціально-економічну стабільність сільськогосподарського виробництва, адаптацію його до мінливих умов ринкового середовища. Окреслено стратегічні цілі державного регулювання сільського господарства. Наведено досвід фінансової підтримки виробників сільськогосподарської продукції в розвинутих країнах та проблеми підтримки сільськогосподарських товаровиробників в Україні. Виділено важелі механізму регулювання аграрного ринку в Україні. Для реалізації стратегічного курсу зміни всієї системи відносин в агропромисловому виробництві запропоновано створення спеціальних органів державного регулювання ринкових перетворень сільського господарства. Встановлено переваги й запропоновано поширення інструментів біржової торгівлі. Запропоновано створення в Україні державної структури закупівель з метою експорту сільськогосподарської продукції з поверненням частки прибутку товаровиробникам на потреби розвитку виробництва. Табл.: 2. Бібліогр.: 24.

Ключові слова: інститут, інституція, інституційна пастка, управління, аграрне підприємство, господарська діяльність, державне регулювання, державна підтримка, інтеграція, інтеграційний процес, ціна, додана вартість, ринок, співробітництво.

УДК 338.432:631.145:631.1.027

Институциональное обеспечение управления хозяйственной деятельностью аграрных предприятий / Россоха В.В., Шарапа О.Н. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 73.

Статья посвящена проблеме генерирования государством неэффективных институтов и их негативного влияния на управление хозяйственной деятельностью аграрных предприятий. Доказано, что создание рыночного правового поля не гарантирует появления только эффективных рыночных институтов. Создан государством неэффективный институт самоподдерживается сформированными им институциями и предопределяет появление «институциональных ловушек». Установлены «институциональные ловушки» производственно-сбытовой деятельности аграрных предприятий и связанные с ними проблемы функционирования внутреннего рынка сельскохозяйственной продукции, что влияют на эффективность деятельности ее производителей. Установлена неэффективность институций государственного регулирования цен и доходов сельскохозяйственных товаропроизводителей, а соответственно и целостной концепции ценообразования. Обоснована справедливость участия товаропроизводителей первичного производства в распределении созданной в сферах переработки и реализации

стоимости для заинтересованности в сотрудничестве и согласованности действий каждого из участников цепочки: производство (сбыт) – переработка (заготовка) – торговля. Освещен зарубежный опыт решения этой проблемы. Предложено осуществление вертикальной интеграции и обоснованы преимущества совместной деятельности в пределах объединения товаропроизводителей. Установлено, что регулирование рынка представляет собой юридическую, экономическую, социально-идеологическую, образовательную и другую деятельность государственных органов, направленную на содействие эффективному функционированию экономики. Проанализированы причины неэффективности государственного регулирования аграрной сферы экономики. Предложены мероприятия государственного влияния на систему экономических отношений, усовершенствования государственных институций для повышения эффективности управления хозяйственной деятельностью аграрных предприятий. Установлено, что государственное регулирование аграрного сектора должно опираться на социально-экономическую стабильность сельскохозяйственного производства, адаптацию его к изменчивым условиям рыночной среды. Очерчены стратегические цели государственного регулирования сельского хозяйства. Освещен опыт финансовой поддержки производителей сельскохозяйственной продукции в развитых странах и проблемы поддержки сельскохозяйственных товаропроизводителей в Украине. Установлены рычаги механизма регулирования аграрного рынка в Украине. Для реализации стратегического курса изменения всей системы отношений в агропромышленном производстве предложено создание специальных органов государственного регулирования рыночных трансформаций сельского хозяйства. Установлены преимущества биржевой торговли и распространения ее инструментов. Предложено создание в Украине государственной структуры закупок с целью экспорта сельскохозяйственной продукции с возвращением доли прибыли товаропроизводителям на потребности развития производства. Табл.: 2. Библиогр.: 24.

Ключевые слова: институт, институция, институциональная ловушка, управление, аграрное предприятие, хозяйственная деятельность, государственное регулирование, государственная поддержка, интеграция, интеграционный процесс, цена, прибавочная стоимость, рынок, сотрудничество.

UDS 338.432:631.145:631.1.027

Institutional management of agrarian business entities / Rossokha V.V., Sharapa O.M. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 73.

The paper addresses the issue of generation of inefficient institutes by the state and their negative impact on management of agrarian enterprises. It is proved that formation of market legal environment does not guarantee formation of efficient market institutes. At the same time, an inefficient state-formed institute is supported by the intuitions derived from it and therefore predetermines formation of institutional traps or so called locked-in effect. There were traced institutional traps within industrial and sales activity of agrarian enterprises; the authors outline the problems of functioning of internal market of agro-industrial products that influence efficiency of the producers. The paper shows inefficiency of state institutions that regulate price-formation and revenues of agricultural commodity producers and therefore all conception of price-formation. The authors established that it is fair that primary commodity producers participate in division of value created in the spheres of processing and sales for motivation and cooperation of all participants of chain production-processing-sales. The international solutions to this issue are highlighted. It is suggested to establish vertical integration; the advantages of common and cooperative activity within unions of commodity producers are substantiated. It is defined that market regulation is a combination of legal, economic, social, ideological and educational activity of state authority aimed at efficient functioning of the economy. The causes for inefficiency of the state regulation of agrarian sphere of the economy are analysed. The authors suggest measures for state influence on the system of economic relations, improvement of state institutions and management efficiency improvement of agrarian enterprises. It is defined that state regulation of agrarian sector should be based on social and economic stability of agrarian production, its adjustment to changing market environment. The strategic objectives of state regulation of agriculture are outlined. The paper provides examples of state funding of agrarian commodity producers in the developed countries and addresses the issues of funding of agricultural producers in Ukraine. In order to change all system of relations in agro industrial production, it is suggested to form special state authorities for regulation of market transformations of agriculture. The paper shows and promotes the advantages of instruments of stock trade. It is suggested to form state purchase structure for export of agricultural products with return of the part of the revenue to commodity producers for the needs of the production development. Табл.: 2. Refs.: 24.

Key words: institute, institution, institutional trap, management, agrarian enterprise, business, state regulation, state funding, integration, integration process, price, value added, market, cooperation.

УДК 339.15.054.22

О сущности производственных отношений в условиях рыночной экономики / Фирсов Е.А. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 83.

Цель статьи состоит в рассмотрении объективных возможностей образования прибыли собственниками средств производства без возникновения антагонистических противоречий между основными классами общества в современных условиях рыночной экономики. Авторский анализ не подтверждает неутешительных выводов Карла Маркса, сделанных в конце первого тома “Капитала” о том, что в ходе развития капиталистического общества возрастает масса нищеты, угнетения, рабства, вырождения, эксплуатации. Эти выводы сформулированы на основе обобщения показателей рыночной экономики в условиях низкой материально-технической базы производства. При этом не были выявлены объективные перспективы развития экономики в условиях научно-технического прогресса общества. В настоящее время в постиндустриальных странах удовлетворяются основные физические и интеллектуальные потребности рабочих и членов их семей. В этих странах образование прибыли осуществляется не за счет неоплаченного труда наемных рабочих, а за счет совершенствования организации и технологии производства на основе использования достижений науки и техники. Прибыль в этих условиях не является результатом эксплуатации труда рабочих. Обосновывается вывод, что между собственниками средств производства и рабочими в постиндустриальных странах фактически осуществляются партнерские производственные отношения. Также выявлены основные условия для создания производственных отношений между собственниками средств производства и наемными рабочими, необходимые для признания их партнерскими. Практически доказано, что партнерские производственные отношения обеспечивают конструктивное сотрудничество сторон и создание необходимых условий для организации высокопроизводительного производства в условиях эволюционного развития общества без революционных потрясений. Табл.: 1. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: анализ, прибыль, технология производства, совершенствование организации, стоимость, достижения науки и техники.

УДК 339.15.054.22

Про сутність виробничих відносин в умовах ринкової економіки / Фірсов Є.О // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 83.

Мета статті полягає в розгляді об'єктивних можливостей утворення прибутку власниками засобів виробництва без виникнення антагоністичних протиріч між основними класами суспільства в сучасних умовах ринкової економіки. Авторський аналіз не підтверджує висновки Карла Маркса щодо неутішного розвитку капіталістичного суспільства, в якому він прогнозує в кінці першого тому “Капітал” зростання маси бідності, пригноблення, рабства, виродження, експлуатації. Цей висновок сформульований на основі узагальнення економічних показників в умовах низької матеріально-технічної бази виробництва. При цьому не були виявлені об'єктивні перспективи розвитку економіки в умовах науково-технічного прогресу суспільства. В сучасних умовах у розвинутих країнах задовольняються основні фізичні та інтелектуальні потреби робітників та членів їхніх родин. В постіндустриальних країнах утворення прибутків практично здійснюється не за рахунок неоплачуваної праці найманих робітників, а за рахунок удосконалення організації і технології виробництва на основі використання досягнень науки та техніки. Прибуток в таких умовах не є результатом експлуатації праці найманих робітників. Автор обґрунтовує висновок, що в постіндустриальних країнах між власниками засобів виробництва і найманими робітниками фактично здійснюються партнерські виробничі відносини. Також виявлено основні умови для створення виробничих відносин між власниками засобів виробництва та найманими робітниками, необхідні для визнання їх партнерськими. Практично доведено, що партнерські виробничі відносини забезпечують конструктивну співпрацю сторін і створення необхідних умов для організації високорентабельного виробництва в умовах еволюційного розвитку суспільства без революційних потрясінь. Табл.: 1. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: аналіз, прибуток, технологія виробництва, удосконалення організації, вартість, досягнення науки і техніки.

UDS 339.15.054.22

About essence of industrial relations in market economy terms / Firsov Ye. O. // *Ekonomika APK.* – 2016. – № 10. – P. 83.

The objective of the article is to consider the objective possibilities of profit formation by the owners of the production means without occurrence of antagonistic contradictions between the main classes of society in the modern market economy. The author's analysis does not confirm the conclusions of Karl Marx, made at the end of the "Capital" first issue that in the course of development of capitalistic society the mass of poverty, oppression, slavery, degradation and exploitation will be increased. These conclusions are formulated on the basis of market economy indicators generalization under conditions of low material and technical industrial base. Thus, the economic development objective prospects, in the context of scientific and technological progress of society, have not been identified. Currently the basic physical and intellectual needs of workers and their families, in post-industrial countries, are provided. In these countries profit formation doesn't realized by the employees unpaid labor, but by the organization and production technology improving, based on the science and technology advanced achievements. Profit, in these conditions, is not the result of wage-workers exploitation. The author made conclusion that, actually, in the post-industrial countries between the owners of the production means and wage workers, production relations partnership are carried out. The basic conditions of the industrial relations formation between the owners of the production means and wage-workers, that are necessary for their partnership recognition, were identified. It was practically determined that partnership industrial relations ensure the constructive cooperation between the parties and the necessary conditions formation for the highly profitable production organization, in the framework of the evolutionary society development without revolutionary upheavals. Tabl.: 1. Refs.: 16.

Key words: analysis, profit, production technology, organization improving, cost, science and technology achievements.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

FOREIGN EXPERIENCE OF THE DEVELOPMENT OF
AGRARIAN PRODUCTION

УДК 334.7

Вертикально кооперированные агропромышленные организации в сельском хозяйстве стран СНГ / Котляров И.Д. // *Экономика АПК.* – 2016. – № 10. – С. 89.

Цель статьи – выявить организационно-экономическую природу «мягких» форм интеграционных объединений в сельском хозяйстве стран СНГ.

Показано, что их нельзя относить ни к разновидностям вертикальной интеграции, ни к традиционным кооперативам. Кроме того, взаимодействие в рамках таких объединений не сводится к классическому контрактному фармингу. Предлагается рассматривать такие структуры, как разновидность гибридных формирований. Для их обозначения предложен термин «вертикально кооперированные агропромышленные организации» (ВКАПО).

В качестве элементов научной новизны можно указать на предложенный нами перечень отличий ВКАПО от основных форм интеграционных объединений в сельском хозяйстве.

По результатам исследования сформулированы рекомендации по использованию ВКАПО в сельском хозяйстве стран СНГ. Табл.: 1. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: кооператив, вертикальная интеграция, гибриды, сетевое сотрудничество, контрактный фарминг.

УДК 334.7

Вертикально кооперовані агропромислові організації в сільському господарстві країн СНД / Котляров І.Д. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 89.

Мета статті – виявити організаційно-економічну природу «м'яких» форм інтеграційних об'єднань в сільському господарстві країн СНД.

Показано, що їх неможливо відносити ні до різновидів вертикальної інтеграції, ні до традиційних кооперативів. Крім того, взаємодія в межах таких об'єднань не зводиться до класичного контрактного фармінгу. Пропонується розглядати такі структури, як різновид гібридних формувань. Для їх позначення запропоновано термін «вертикально кооперовані агропромислові організації» (ВКАПО).

В якості елементів наукової новизни можна вказати на запропонований нами перелік відмінностей ВКАПО від основних форм інтеграційних об'єднань в сільському господарстві.

За результатами дослідження сформульовано рекомендації з використання ВКАПО в сільському господарстві країн СНД. Табл.: 1. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: кооператив, вертикальна інтеграція, гібриди, мережева співпраця, контрактний фармінг.

UDS 334.7

Vertically cooperated agro-industrial organizations in agro-industry of the Commonwealth of independent states / Kotliarov I.D. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 89.

The goal of the present paper is to clarify the economic and organizational nature of soft forms of integration in agricultural sector of C.I.S..

It is demonstrated that these structures cannot be explained as vertical integration. They are also different from traditional cooperatives. In addition, interaction within these structures is different from contract farming. It is proposed to consider these structures as hybrids. They can be analyzed as vertically cooperated agro-industrial organizations.

The scientific novelty of our research consists of the list of differences between vertically cooperated agro-industrial organizations and other forms of integration in agro-industry.

Recommendations for implementation of these vertically cooperated organizations in the agro-industry of the Commonwealth of Independent States are formulated. Tabl.: 1. Refs.: 15.

Key words: cooperative, vertical integration, hybrids, networking cooperation, contract farming.

СТОРІНКА МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ

YOUNG SCIENTIST'S PAGE

УДК 338.43

Реалізація аграрного потенціалу України на світовому продовольчому ринку / Григоренко Я.О. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 95.

Метою статті є дослідження аграрного потенціалу України та місце вітчизняного аграрного сектору на світовому продовольчому ринку. Дослідження здійснене з використанням методів статистичного і порівняльного аналізу та стратегічного менеджменту. Проведений аналіз показує, що Україна має реальні перспективи зміцнити свої позиції як провідний світовий виробник й експортер сільськогосподарської продукції, в тому числі органічної, та зробити вагомий внесок у подолання світової продовольчої кризи. Автором здійснено PESTE-аналіз розвитку аграрного сектору України, що дало змогу оцінити вплив зовнішнього середовища, включаючи політичні, економічні, соціальні, технологічні й екологічні фактори на розвиток досліджуваної сфери. Визначено ступінь впливу чинників, що сприяють розвитку аграрного сектору та факторів, що гальмують нарощування виробництва й експортного потенціалу. Табл.: 3. Бібліогр.: 20.

Ключові слова: аграрний потенціал, світовий ринок, експорт, аграрний сектор, сільськогосподарські угіддя, органічне землеробство, ефективність.

УДК 338.43

Реализация аграрного потенциала Украины на мировом продовольственном рынке / Григоренко Я.А. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 95.

Целью статьи является исследование аграрного потенциала Украины и место отечественного аграрного сектора на мировом продовольственном рынке. Исследование осуществлено с использованием методов статистического, сравнительного анализа и стратегического менеджмента. Проведенный анализ показывает, что Украина имеет реальные перспективы укрепить свои позиции как ведущий мировой производитель и экспортер сельскохозяйственной продукции, в том числе органической, и внести весомый вклад в преодоление мирового продовольственного кризиса. Автором осуществлен PESTE-анализ развития аграрного сектора Украины, что дало возможность оценить влияние внешней среды, включая политические, экономические, социальные, технологические и экологические факторы на развитие исследуемой сферы. Определена степень влияния показателей, способствующих развитию аграрного сектора и факторов, тормозящих наращивание производства и экспортного потенциала. Табл.: 3. Библиогр.: 20.

Ключевые слова: аграрный потенциал, мировой рынок, экспорт, аграрный сектор, сельскохозяйственные угодья, органическое земледелие, эффективность.

UDS 338.43

The agricultural potential of Ukraine in the global food market / Hryhorenko Y.O. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 95.

The objective of the paper is to study the agricultural potential of Ukraine, and the role and place of domestic agricultural sector in the global food market. Research was carried out using the methods of statistical and comparative analysis and strategic management. The analysis shows that Ukraine has real prospects to strengthen its position as the world's leading exporter of agricultural products, including organic, and make a significant contribution to overcoming the global food crisis. The author made PESTE-analysis of the agrarian sector of Ukraine, which allowed us to estimate the impact of the external environment, including political, economic, social, technological and environmental factors on the development of the studied areas. The degree of influence of the factors that contribute to the development of the agricultural sector and the factors that inhibit the production capacity and export potential are defined. Tabl.: 3. Refs.: 20.

Key words: agricultural potential, the global market, exports, agriculture, agricultural land, organic farming, efficiency.

УДК 338.43:664:504

Оцінка еколого-економічної ефективності використання відходів харчової промисловості / Тимчак В.С. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 102.

Досліджено процес переробки відходів харчової промисловості та обґрунтовано інноваційні напрями їх ефективного використання як екологічно чистих кормів. Здійснено оцінку еколого-економічної ефективності вторинного використання харчової сировини на прикладі ТОВ «Владівік корми» Радомишльського району Житомирської області.

Доведено, що інноваційна технологія сушіння відходів пивоварних заводів у ТОВ «Владівік корми» є ресурсоощадною та зменшує негативний вплив на навколишнє природне середовище.

За результатами проведеного дослідження обґрунтовано, що підприємствам харчової промисловості необхідно застосовувати інтегрований підхід до комплексного використання відходів виробництва. Оптимальна екологічно-економічна ефективність вторинної переробки відходів харчової промисловості повинна ґрунтуватися на впровадженні маловідхідних, безвідхідних та енергозберігаючих технологій, запровадженні інноваційних продуктів та забезпеченні їх екологічності за етапами повного виробничого циклу. Табл.: 2. Рис.: 1. Бібліогр.: 27.

Ключові слова: відходи харчової промисловості, еколого-економічна ефективність, ресурсоощадні технології, екологічні корми, переробка відходів пивоварного виробництва.

УДК 338.43:664:504

Оценка эколого-экономической эффективности использования отходов пищевой промышленности / Тимчак В.С. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 102.

Исследован процесс переработки отходов пищевой промышленности и обоснованы инновационные направления их эффективного использования в качестве экологически чистых кормов. Осуществлена оценка эколого-экономической эффективности вторичного использования пищевого сырья на примере ООО “Владивик корма” Радомышльского района Житомирской области.

Доказано, что инновационная технология сушки отходов пивоваренных заводов в ООО “Владивик корма” является ресурсоэкономной и уменьшает негативное влияние на окружающую природную среду.

По результатам проведенного исследования обосновано, что предприятиям пищевой промышленности необходимо применять интегрированный подход к комплексному использованию отходов производства. Оптимальная эколого-экономическая эффективность вторичной переработки отходов пищевой промышленности должна базироваться на внедрении малоотходных, безотходных и энергосберегающих технологий, внедрении инновационных продуктов и обеспечении их экологичности по этапам полного цикла. Табл.: 2. Илл.: 1. Библиогр.: 27.

Ключевые слова: отходы пищевой промышленности, эколого-экономическая эффективность, ресурсосберегающие технологии, экологические корма, переработка отходов пивоваренного производства.

UDS 338.43:664:504

Evaluation of ecological and economic efficiency of the use of food waste / Tymchak V.S. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 102.

The process of recycling food waste and reasonably innovative directions for their effective use as environmentally friendly feed is studied. The estimation of the ecological and economic benefits of recycling food raw material by the example of “Vladivik feed” Radomyshl district is provided.

It is proved that an innovative waste drying technology breweries in LLC “Vladivik feed” saves natural resources and reduces the negative impact on the environment.

According to the results of the study it is proved that the food industry is necessary to apply an integrated approach to the comprehensive utilization of waste products. The optimum economic and environmental efficiency of recycling food waste should be based on the introduction of low-waste, non-waste and energy-saving technologies, the introduction of innovative products and ensuring their sustainability in stages the complete cycle. Tabl.: 2. Figs.: 1. Refs.: 27.

Key words: waste from the food industry, ecological and economic efficiency, reducing resource-saving technologies, eco-feed, recycling of products of brewing.

UDS 336.648

The essence of credit and credit relations of agricultural enterprises / Nazar M.V. // Ekonomika APK. – 2016. – № 10. – P. 110.

The paper provides generalization and analysis of theoretical framework for determination of crediting essence and features of the agricultural enterprises crediting. The author applies following methods: historical, abstract, comparison, analysis and synthesis. This article reviews current approaches of domestic and foreign economists towards the category of credit and credit relations of agricultural enterprises. It also features reasonably agricultural enterprises, affecting the specific credit relations industry, described factors that influence the process of crediting agricultural enterprises. It is emphasized that the analysis of the theoretical foundations of loans should be considered as a factor that can help to facilitate the innovative development of agriculture, modernization of the capital base of enterprises. Figs.: 1. Refs.: 30.

Key words: credit, agricultural enterprise, crediting, credit factors.

УДК 336.648

Сутність кредиту та кредитних відносин сільськогосподарських підприємств / Назар М.В. // Економіка АПК. – 2016. – № 10. – С. 110.

Метою статті є узагальнення та аналіз теоретичної бази щодо визначення сутності кредиту та його значення при кредитуванні сільськогосподарських підприємств. У дослідженні використано такі методи: історичний, абстрактно-логічний, порівняння, аналізу і синтезу. Розглянуто існуючі підходи вітчизняних та зарубіжних економістів щодо категорії кредиту та кредитних відносин у сільському господарстві. Обґрунтовано особливості сільськогосподарських підприємств, які визначають специфіку кредитних відносин галузі, охарактеризовано чинники, що впливають на процес кредитування сільськогосподарських підприємств. Наголошено, що аналіз теоретичних основ кредитування слід розглядати як чинник, що сприятиме інноваційному розвитку аграрного виробництва, модернізації капітальної бази підприємств. Рис.: 1. Бібліогр.: 30.

Ключові слова: кредит, сільськогосподарське підприємство, кредитування, чинники кредитування.

УДК 336.648

Сущность кредита и кредитных отношений сельскохозяйственных предприятий / Назар М.В. // Экономика АПК. – 2016. – № 10. – С. 110.

Целью статьи является обобщение и анализ теоретической базы для определения сущности кредита и его значения при кредитовании сельскохозяйственных предприятий. В исследовании использованы следующие методы: исторический, абстрактно-логический, сравнения, анализа и синтеза. Рассмотрены существующие подходы отечественных и зарубежных экономистов относительно категории кредита и кредитных отношений в сельском хозяйстве. Обоснованы особенности сельскохозяйственных предприятий, определяющие специфику кредитных отношений, охарактеризованы факторы, влияющие на процесс кредитования сельскохозяйственных предприятий. Отмечено, что анализ теоретических основ кредитования следует рассматривать как фактор, способствующий инновационному развитию аграрного производства, модернизации капитальной базы предприятий. Илл.: 1. Библиогр.: 30.

Ключевые слова: кредит, сельскохозяйственное предприятие, кредитование, факторы кредитования.

* * *